



**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la respingerea recursului declarat de Procuratura Generală,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Garri Bivol
împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală
și Ministerul Finanțelor, cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat
prin tragere ilegală la răspundere penală și aplicarea măsurilor preventive pe
parcursul urmăririi penale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 26 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 2r-422/24
NR. PIGD 2-23138499-01-2r-22102024)*

Recurs respins. Cererea de apel restituită în conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, din motiv că nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. M. Alexei
Curtea de Apel Chișinău, jud. R. Pulbere, D. Dulghieru, A. Cașcaval

15 ianuarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Procuratura Generală,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Oxana Parfeni, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 26 septembrie 2023, Garri Bivol a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 1.200.000 de lei, cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală și aplicarea măsurilor preventive pe parcursul urmăririi penale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. Prin hotărârea din 07 iunie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Garri Bivol. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Garri Bivol, prejudiciul moral în mărime de 750.000 de lei, cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală în temeiul art. 42 alin. (5), 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal și aplicarea măsurilor preventive privative de libertate. În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins, ca neîntemeiată.

3. La 11 iunie 2024, Procuratura Generală a declarat apel împotriva hotărârii din 07 iunie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă.

4. La 12 iunie 2024, Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii din 07 iunie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă, ca fiind neîntemeiată.

5. La 14 iunie 2024, Ministerul Finanțelor a declarat apel împotriva hotărârii din 07 iunie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral.

6. Prin încheierea din 05 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs apelurilor declarate de Procuratura Anticorupție, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor și s-a acordat apelanților, un termen de 10 zile, din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză, pentru a prezenta cererile de apel motivate și semnate corespunzător, cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază, a probelor invocate în susținerea apelurilor și înscrisurilor noi care nu au fost prezentate în primă instanță, pentru toți participanții la proces plus o copie pentru instanța de apel.

7. Prin încheierea din 26 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit apelul declarat de Procuratura Anticorupție, din motivul îndeplinirii defectuoase a indicațiilor instanței de apel din încheierea din 05 septembrie

2024. S-a acceptat spre examinare apelurile declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor, împotriva hotărârii din 07 iunie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a intentat procedura de apel, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Garri Bivol împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală și aplicarea măsurilor preventive pe parcursul urmăririi penale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a stabilit ședința de judecare a apelurilor, pentru data de 18 martie 2025, ora 11:00, în incinta Curții de Apel Chișinău, str. Teilor 4, mun. Chișinău, cu înștiințarea participanților la proces. S-a expediat intimatului copia cererii de apel, propunând să prezinte referință cu cel puțin 3 zile înainte de data ședinței de judecată.

8. La 15 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice, Procuratura Generală a declarat recurs împotriva încheierii din 26 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a încheierii contestate în partea restituirii apelului.

8.1. În susținerea recursului a menționat că Curtea de Apel Chișinău a expediat, la 09 septembrie 2024, încheierea din 05 septembrie 2024 în adresa Procuraturii Generale și Ministerului Finanțelor, însă nu a informat despre emiterea acesteia și procurorul în Procuratura Anticorupție, Andrei Balan, care în baza procurii nr. 18/72 din 17 octombrie 2023, reprezintă interesele Procuraturii Generale. Ulterior, la 10 septembrie 2024, orele 15:31, prin intermediul poștei electronice, Procuratura Generală a redirecționat Procuraturii Anticorupție încheierea din 05 septembrie 2024, fiind înregistrată sub nr. 6780/24.

8.2. În opinia recurente, calcularea termenului de 10 zile pentru executarea încheierii din 05 septembrie 2024 a început a curge din momentul informării nemijlocite a procurorului Andrei Balan, adică 10 septembrie 2024 și urma să expire la 20 septembrie 2024, inclusiv.

8.3. Recurenta a susținut că, a depus apelul la 20 septembrie 2024, adică în termenul de 10 zile de la data notificării încheierii instanței de apel.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

9. Art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă stipulează:

„Sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural”.

10. Art. 365 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă:

„ (1) În cererea de apel se indică: a) instanța căreia îi este adresat apelul; b) numele sau denumirea, domiciliul sau sediul apelantului, calitatea lui procedurală; c) hotărârea atacată, instanța care a emis-o, completul de judecată, data emiterii; d) motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul; e) probele invocate în susținerea apelului; f) solicitarea apelantului; g) numele și domiciliul martorilor, dacă se cere a fi citați în apel; h) documentele ce se anexează.

(1¹) Elementele cererii de apel prevăzute la alin. (1) lit. d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale”.

11. Art. 368 din Codul de procedură civilă :

„ (1) Dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

(2) Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale.

(3) Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată odată cu fondul.”

12. Articolul 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă:

„ (1) Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

13. Art. 100 din Codul de procedură civilă:

„ (1) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

(1¹) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sînt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.”

14. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

15. Art. 111 din Codul de procedură civilă:

„(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

(2) Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

(3) Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.”

16. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

17. Art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă stipulează:

„Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă”.

18. Art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.”

19. Art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

20. Art. 425 din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

21. Art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă stipulează:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

22. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, la 10 octombrie 2024, Curtea de Apel Chișinău a expediat, prin intermediul poștei electronice, Procuraturii Generale, cât și Procuraturii Anticorupție copia încheierii din 26 septembrie 2024, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (vol. II, f.d. 227).

23. Prin urmare, Completul de judecată constată că recursul declarat de Procuratura Generală, la 15 octombrie 2024, este în termen.

24. Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul împotriva încheierii contestate urmează a fi respins din considerentele ce urmează.

25. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin hotărârea din 07 iunie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Garri Bivol. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Garri Bivol, prejudiciul moral în mărime de 750.000 de lei, cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală în temeiul art. 42 alin. (5), 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal și aplicarea măsurilor preventive privative de libertate. În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins, ca neîntemeiată (vol. II, f.d. 136).

26. Ulterior, la 11 iunie 2024, prin intermediul poștei electronice, Procuratura Generală a declarat apel împotriva hotărârii din 07 iunie 2024 a Judecătoriei

Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă.

27. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că prin încheierea din 05 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs apelului declarat de Procuratura Anticorupție și s-a acordat apelantei, un termen de 10 zile, din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză, pentru a prezenta cererea de apel motivată și semnată corespunzător, cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază, a probelor invocate în susținerea apelului și înscrisurilor noi care nu au fost prezentate în primă instanță, pentru toți participanții la proces plus o copie pentru instanța de apel (vol. II, f. d. 222-224).

28. Instanța de apel a expediat copia încheierii din 05 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, la 09 septembrie 2024, la adresa electronică utilizată de Procuratura Generală, adresă care a fost indicată în referința prezentată instanței de judecată (vol. II, 19-21), fapt ce se atestă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (vol. II, 173).

29. Acțiunile instanței de apel cu privire la expedierea copiei încheierii din 05 septembrie 2024, se încadrează pe deplin în rigorile prevăzute la art. 100 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, enunțat la pct. 13 al prezentei încheieri.

30. Având în vedere că actul trimis destinatarului prin poșta electronică se consideră recepționat în ziua expedierii, termenul de 10 zile acordat de instanța de apel pentru lichidarea neajunsurilor cererii de apel, a început să curgă la data de 10 septembrie 2024 și a expirat la 19 septembrie 2024 (zi de joi), însă apelul motivat a fost depus la 20 septembrie 2024, adică cu depășirea termenului stabilit de către instanța de apel.

31. Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău, având la bază prevederile art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, prin încheierea din 26 septembrie 2024, întemeiat a dispus restituirea cererii de apel depusă de Procuratura Generală, întrucât apelanta nu a înlăturat neajunsurile stabilite în interiorul termenului acordat de instanța de apel (vol. II, f. d. 222-225).

32. Completul de judecată consideră că nu poate fi reținut argumentul recurenteii precum că, încheierea din 05 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău nu a fost expediată și procurorului Procuraturii Anticorupției, Andrei Balan, care în baza procurii nr. 18/72 din 17 octombrie 2023, avea dreptul să reprezinte Procuratura Generală, deoarece conform actelor dosarului participant al procesului este Procuratura Generală, în adresa căruia i-a fost expediată încheierea din 05 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

33. Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a expediat încheierea din 05 septembrie 2024 nemijlocit participantului la proces și anume intervenientului accesoriu, care la caz este Procuratura Generală, astfel încadrându-se pe deplin în rigorile prevăzute la art. 100 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă.

34. Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, precum și în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, conform cărora participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale, Completul de judecată al Curții

Supreme de Justiție reiterează că, Curtea de Apel Chișinău corect a punctat că, apelanta în termenul acordat nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel în vederea înlăturării neajunsurilor admise la depunerea cererii de apel, ceea ce a determinat restituirea cererii de apel, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

35. În aceeași ordine de idei, Completul de judecată notează că, Procuratura Generală, contestând cu apel hotărârea primei instanțe, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Golder vs United Kingdom din 21 februarie 1975, cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs Republica Moldova din 31 ianuarie 2012, cauza SA „Universul” vs Republica Moldova din 10 iulie 2012).

36. Recurenta nu a dat dovadă de diligență în realizarea drepturilor sale, astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel în rezultatul nelichidării neajunsurilor este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

37. Prin urmare, Completul de judecată constată că instanța de apel corect a restituit cererea de apel depusă de Procuratura Generală, deoarece nu s-a conformat indicațiilor stabilite prin încheierea din 05 septembrie 2024 și nu a prezentat apelul motivat în termenul indicat de instanța de apel.

38. Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide de a respinge recursul declarat de Procuratura Generală și de a menține încheierea din 26 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău în partea restituirii apelului declarat de Procuratura Generală.

39. În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de Procuratura Generală.

Menține încheierea din 26 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău în partea restituirii apelului declarat de Procuratura Generală, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Garri Bivol împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală și aplicarea măsurilor preventive pe parcursul urmăririi penale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni